

Verslag eerste dorpsgesprek iDOP Oosteind d.d. 5 oktober 2009

Inleiding

Op maandag 5 oktober vond in Oosteind het eerste dorpsgesprek plaats in het kader van het ontwikkelen van een Integraal Dorpsontwikkelingsplan (iDOP). Aan het gesprek namen meer dan 50 bewoners deel.

Integraal betekent het met elkaar verbinden van de verschillende (beleid)terreinen die ons leven, het wonen en werken beïnvloeden. Het economische (werk en bedrijvigheid) het ruimtelijke (wonen, inrichting wijken, groen) en het sociale (verenigingsleven, zorg voor elkaar). Het initiatief voor de ontwikkeling van een integraal dorpsontwikkelingsplan is genomen door Vereniging Belangen Oosteind (VBO) samen met de gemeente Oosterhout. Het plan dat uiteindelijk zal worden gepresenteerd bevat de wensen van bewoners voor de ontwikkeling van hun dorp in de komende jaren, waarbij projecten op korte termijn en op langere termijn worden benoemd en waarbij bekend is wie de kar gaat trekken. Over bestaande gemeentelijke plannen en ontwikkelingen wordt niet gediscussieerd tijdens het iDOP. Dit zal gebeuren in de daarvoor lopende specifieke trajecten.

Het uitvoeringsplan levert uiteindelijk stof op voor een jaarlijks ontmoeting van bewoners en gemeente om de voortgang te bespreken en het plan eventueel bij te stellen.

In het eerste gesprek gaat het om de beleving van de situatie in het dorp op dit moment en de knelpunten die worden ervaren. In het tweede gesprek zal een verdiepingsslag gemaakt worden waarbij met name dieper ingegaan wordt op de wensen voor de toekomst en oplossingen om deze te realiseren.

Voor u ligt het verslag van de eerste avond, een samenvatting van de inbreng van bewoners bij de verschillende thema's. Dus geen woordelijk verslag.

Dit verslag is in concept voorgelegd aan de deelnemers, op basis van hun reacties aangepast en in overleg met de projectgroep definitief gemaakt.

Groene en rode stickers: Waar ben je trots op en wat kan beter?

Oosteind wordt door bewoners gezien als een woondorp met een mix van wonen en werken. Bewoners zijn trots op hun dorp; 'een mooi dorp met een leuke gemeenschap' en het is beslist geen Oosterhout Oost.

De kaarten vullen zich dan ook met vele groene stickers. In het buitengebied, zoals het eeuwenoude Heikantgebied, Den Horst, de Polder vanwege het open karakter evenals de noordkant van Oosteind, de Groenendijk met de oude haven, de bommenrij, de herenhuizen en het mooie landschap ten zuiden van Hoogstraat-Heistraat. De Berkenstraat vanwege de berkenbomen en de landelijke uitstraling met mooie boerderijen, het Kerkepad en het Maaierspadje worden genoemd.

De doorzichten vanuit het dorp en het uitzicht vanuit de huizen op het buitengebied worden gewaardeerd.

Men is ook trots op Oostkwartier, zowel op de accommodatie als op de vele activiteiten in het dorp en de vrijwilligers. Verwacht wordt dat de molen ook een mooie plek wordt. De wijk Maalderij/Smederij wordt genoemd vanwege de grasveldjes en de speelplek. De kerk heeft betekenis en langs de provinciale weg staan hele mooie woningen met mooie gevels.

Maar er is ook een keerzijde, diezelfde provinciale weg krijgt een rode sticker omdat een voetgangerszone ontbreekt, het fietspad op de plaatsen waar het open is geweest niet vlak is en niet duidelijk gemarkeerd is als fietspad. De entree van Oosteind ter hoogte van de kruising Ekelstraat-Provinciale weg is een plek die niet past bij het dorpse karakter van Oosteind. Een bezoeker kan het idee hebben een bedrijventerrein op te rijden in plaats van een dorp. Een rode sticker wordt geplaatst bij het Magazijn voor het platteland als zijnde een lelijk gebouw, het verdeelstation van Essent, een vervallen terrein aan de provinciale weg (ter hoogte van huisnummers 203-207), de plaats van de melkfabriek, de parkeerplaats bij de school, een lelijke kas.

Bespreking van de thema's

Wonen

Op korte termijn worden woningen gebouwd op het terrein van de melkfabriek. De plannen die er liggen passen volgens veel bewoners niet bij het karakter van Oosteind. Er worden te veel woningen op een klein terrein gebouwd. De bewoners zijn van mening dat je aan het lint niet intensief moet bouwen maar met doorzichten en doorkijkjes. Ook over het type woningen hebben de bewoners een duidelijke mening; geen stedelijke appartementsblokken. Bebouwing moet 'laag' zijn. Dat appartementen aansluiten bij de behoefte van senioren om 'kleiner' in Oosteind te kunnen wonen, wordt betwijfeld. Ouderen blijven zo lang mogelijk zelfstandig wonen en als ze 'kleiner' moeten wonen doen ze dat het liefst in Oosterhout of Dongen, vlakbij voorzieningen. Andere bewoners pleiten wel voor meer seniorenwoningen omdat de huidige seniorenwoningen slechts geschikt zouden zijn voor eenpersoonshuishoudens. De suggestie wordt gedaan dat de pastorie verbouwd zou kunnen worden tot 'aanleunwoningen' (waar tegen aanleunen blijft vooralsnog onduidelijk voor de redactie). In de ogen van bewoners moet er juist voor jongeren gebouwd gaan worden, de laatste 'starterswoningen' werden 6 tot 7 jaar geleden opgeleverd (tegenover de school). Veel jongeren wonen noodgedwongen in Dongen, ze kunnen moeilijk in Oosteind aan een huis komen.

De plek waar je voorzichtig met woningbouw moet omgaan, is het gebied rondom de oude haven aan de Groenendijk. Deze plek heeft een mooie groene uistraling en hier is het oude karakter bewaard gebleven. Voor het overige zijn er geen plekken in het lint aanwezig die niet bebouwd mogen worden. Wel zijn de bewoners van mening dat er altijd doorzichten vanuit het lint op de poldergebieden aanwezig moeten zijn. Op dit moment zijn aan de zuidkant van het lint weinig doorzichten. De noordzijde heeft er nog voldoende, maar bouw die niet direct dicht. Als (agrarische) bedrijven uit het lint weg moeten, dan zouden dat logische plekken zijn voor woningbouw. Hierin voorzien ook de plannen voor lint Oosteind. De bewoners vinden het ook logisch dat een meer 'stedelijke uitbreiding' van het dorp kan plaatsvinden in de 'oksel' van Hoogstraat-Provinciale weg-Maalderijstraat. Wel wordt gepleit voor een 'dorpse' invulling met een gedifferentieerde woningbouw, verschillende woningtypes en zeker geen hoogbouw. Er is zorg over verdere bebouwing aan de Brouwerijstraat. Als mogelijke toekomstige bouwlocatie worden ook de voetbalvelden genoemd.

Werken

Oosteind is een agrarisch dorp met zowel tuinbouw als veeteelt, met van oudsher aan huis gebonden bedrijven. Voor zover in deze bedrijven sprake is van werkgelegenheid wordt deze ingevuld door buitenlandse werknemers. Oosteind is een ondernemend dorp waar veel zzp-ers en B.V.'s gevestigd zijn. Het dorp kent oude bedrijven maar ook veel jonge bedrijven. De glastuinbouw heeft weinig mogelijkheden zich te verder te ontwikkelen omdat uitbreiding wordt tegengehouden. Waarom niet een centrale plek aanwijzen waar alle glastuinbouw zich kan vestigen?

Een hartenkreet naar de gemeente is dan ook, ga met de ondernemer in gesprek over zijn toekomst. Is er geen toekomst, dan zal er een alternatief geboden moeten worden zoals: locatieontwikkeling en/of uitplaatsen. Tegelijkertijd wordt het verzoek gedaan om duidelijke kaders aan te geven.

Behoudens seizoensgebonden werk in de tuinbouw vinden jongeren hun bijbaantjes in Dongen en Oosterhout, waar vanwege school ook een belangrijk deel van hun sociaal leven plaatsvindt.

Volgens bewoners is het aanleggen van het industrieterrein Heikant/Ter Horst/Everdenberg totaal overbodig. Het is een te mooi gebied om een bedrijventerrein te vestigen terwijl op Moerdijk vestigingsplaatsen genoeg zijn.

Voorzieningen

Er is een bakker in Oosteind, een boerderijwinkel en een magazijn voor het platteland en een tuincentrum. Groente, vlees en kaas kunnen aan huis bij de boer en tuinder gekocht worden. Twee keer per week komt een SRV-wagen langs. Maar de vraag is of als de huidige exploitanten er mee ophouden deze voorziening blijft bestaan.

Er is een manege die in Oosteind en de regio een belangrijke rol vervult op hippisch gebied. Er is behoefte aan een glasvezelnetwerk in het buitengebied. De internetverbinding in het buitengebied is slecht.

Terwijl de een zich afvraagt waarom het niet lukt hier een kleine supermarkt te vestigen terwijl dat in een ander dorp wel is gelukt, zegt een ander dat het geen zin heeft het te proberen. Je moet toch met de auto en dan maakt het niets uit of je naar 's Gravenmoer, Oosterhout of Dongen gaat. Selectiecriteria voor een supermarkt lijken de mogelijkheid tot parkeren voor de deur en wat men historisch gewend is. Pogingen om een pinautomaat naar het dorp te krijgen zijn tot nu toe niet gelukt omdat dit te veel kosten met zich meebrengt volgens de bank. In eerder onderzoek is ooit sprake geweest van een servicepunt, dat zou eventueel gecombineerd kunnen worden met een pinautomaat. Ook wordt aangegeven dat het vervelend is dat men niet met Pin kan betalen in het Oostquartier. In alle groepen wordt het gemis van het café aangegeven, een belangrijke ontmoetingsplaats voor bewoners. Het restaurant langs de doorgaande weg N629, biedt nu ruimte en gelegenheid maar ja.... het is géén café. Naast het café heeft ook de kerk nog betekenis als ontmoetingsplaats en wordt het belangrijk gevonden om er zondags te vertoeven.

Een belangrijke voorziening om elkaar te treffen is Oostquartier, dit is het middelpunt van de activiteiten en het verenigingsleven. Maar hoe trots men ook is op deze voorziening, ook dit is niet een dorpscafé maar wel een belangrijke ontmoetingsplek.

Eerstelijns en tweedelijns gezondheidsvoorzieningen en zorgvoorzieningen zijn niet aanwezig, maar wel binnen redelijke afstand beschikbaar. Dit betekent dat ouderen die niet meer mobiel zijn afhankelijk zijn van mantelzorg. Als ze zorg- en/of verpleegbehoefte hebben kunnen ze niet in Oosteind blijven als de thuiszorg hierin geen soelaas meer kan bieden. Er is een voorschoolse opvang en basisschool met kinderopvang. Het voortbestaan van de school baart enige zorg. Volgens de stichting Delta, waaronder de school valt, zouden er 200 extra woningen nodig zijn om de school goed te laten draaien. Maar Oosteind wil geen grootschalige woningbouw en daarin wordt ook niet voorzien op de middellange termijn. Behoudens de voetbalvelden met bijbehorende vereniging, tennisbanen en vereniging, twee jeu de boules verenigingen met banen en een rijvereniging zijn er geen sportvoorzieningen in Oosteind. De kinderen gymen in Oosterhout. De suggestie wordt gedaan om de voetbalvelden te verplaatsen richting de tennisvelden, hieraan een kleinschalige sportaccommodatie te koppelen in combinatie met een gemeenschappelijke kantine die dan meteen de functie van dorpscafé kan vervullen. Gememoreerd wordt dat in het verleden Merites met een jongerenbus het dorp aandeed. Maar volgens bewoners is deze er niet meer.

Sociale samenhang

De sociale samenhang in Oosteind is geweldig. Dat blijkt uit een rijk verenigingsleven (40 verenigingen), veel geslaagde dorpsevenementen en het bestaan van zes buurtverenigingen. Veel vrijwilligers zetten zich in voor de evenementen en er is een hoge opkomst. Bijvoorbeeld aan de restauratie van de molen werken vrijwilligers mee. De ondernemers in het dorp sponsoren veel van de activiteiten. Toch zijn er ook andere geluiden. Dat het animo om dingen te doen afneemt, bijvoorbeeld in de buurtverenigingen. Voor eenmalige activiteiten zijn wel mensen te vinden, maar bestuursfuncties zijn lastiger te vullen. Besturen blijven vaak lang zitten. Voor jongeren is het dan minder aantrekkelijk om zich daar in te mengen. Vaak zie je dat een bestuur volledig aftreed, er is weinig gedeeltelijke vernieuwing. Ook zijn er golfbewegingen binnen verenigingen, ze hebben een aantal succesvolle jaren, waarna het wat inzakt. Vaak zie je dat één persoon in meerdere verenigingen actief is. Actieve mensen zijn er eerder voor in om ergens aan mee te doen. Als zo iemand uitvalt, hebben veel verenigingen daar last van. Er worden jaarlijks feestavonden georganiseerd als erkenning voor vrijwilligers, maar er is geen structurele en of professionele ondersteuning in het dorp. Men heeft wel gehoord van VIP en Merites maar er is geen interactie. Als verenigingen ergens mee zitten kunnen ze bij VBO terecht die het als dat nodig is opneemt met de gemeente. Bewoners zijn van mening dat VBO de mening van het dorp vertegenwoordigt en het doorgeefluik vormt tussen de inwoners en de gemeente.

In een dorp zijn de verenigingen kleiner, maar wel erg belangrijk voor de sociale samenhang. Misschien is professionele ondersteuning een aandachtspunt voor de toekomst. Algemeen is de gedachte dat de jeugd de toekomst heeft, zij moeten dus ook betrokken worden/blijven bij Oosteind en de verenigingen. Wanneer de gebondenheid er is (in combinatie met betaalbare woningen) zal het verenigingsleven wel blijven bestaan. De vraag is wel of het aantal verenigingen van thans 40 dan nog gelijk is of het onder invloed van externe factoren en/of maatschappelijke ontwikkelingen teruggelopen is. Nieuw is dat er een vereniging in wording is, de vereniging Voor Oudere Jongeren (VVOJ) die het gat moet dekken tussen de KPJ (maximaal tot 35 jaar) en KBO (vanaf 55 jaar). Naar de mening van bewoners werken de verenigingen voldoende met elkaar samen.

Nieuwe bewoners worden uitgenodigd lid te worden van de buurtvereniging en deel te nemen aan de activiteiten. Deelname is mede afhankelijk van het feit of mensen betrokken willen worden bij het dorp of alleen maar komen om prettig te wonen.

Er zijn verschillende evenementen waarbij bewoners elkaar ontmoeten: Carnaval, Oosteinds Spektakel, dorpsfeest, Koninginnedag en een concours. Voor de jongeren is er Sinterklaas, Pinkstertoernooi en Kindervakantieweek. Voor 12 tot 17 jarigen zijn er weinig activiteiten. Vanaf 16, 17 jaar gaat de jeugd naar Dongen en Oosterhout. Voor 35 tot 55 jarigen is er weinig activiteitsaanbod.

Er is veel mantelzorg in Oosteind, ook vanwege familiale banden binnen het dorp. Niet bekend is of deze mantelzorgers op de hoogte zijn van de ondersteuning die zij in het kader van de Wmo kunnen krijgen. Op de vraag of er eenzaamheid voorkomt of isolement, antwoord men ontkennend. Men heeft niet echt het gevoel dat er mensen eenzaam zijn. Wel vroeg men zich af hoe het beleid bij toewijzing van de bejaardenwoningen werkt. Dit n.a.v. de toewijzing van een woning aan mensen met geen enkele binding met Oosteind, deze mensen kenden dus niemand.

Ruimtelijke inrichting en verkeer

De grens van Oosteind ligt op de A27. Het gebied ten oosten ervan is Oosteind-Zuid en niet Oosterhout-Oost. De bewoners vrezen dat als Oosterhout in de toekomst aan deze zijde gaat uitbreiden, het karakter van Oosteind als kerkdorp verdwijnt en een onderdeel van Oosterhout wordt. Ze willen een natuurlijke grens tussen Oosterhout en Oosteind behouden.

Provinciale weg

De Provinciale weg heeft dagelijks met veel verkeer te maken. Er zijn momenten op de dag dat er veel gemotoriseerd verkeer aanwezig is. De combinatie vrachtverkeer, auto's en fietsers/voetgangers maakt het gevaarlijk. Delen van de weg nodigen uit om hard te rijden en de drempels die als snelheidsremmers zijn aangebracht werken niet (het zijn geen drempels voor een 50-km zone). Er zijn momenten dat de Provinciale weg gebruikt wordt als sluiproute. Dit is vooral wanneer de A27 bij knooppunt Hooipolder vast staat. Automobilisten gebruiken de Provinciale weg dan om via 's Gravenmoer en Waspik op de A59 te komen. Ook wanneer de N629 vast staat is de Provinciale weg een sluiproute. Verkeer vanaf Dongen gebruikt de polderwegen en de Provinciale weg dan om sneller bij de oprit met de A27 te komen.

De inrichting van de Provinciale weg laat op verschillende plekken te wensen over. Een apart voetpad is er niet, zodat fietsers en voetgangers van dezelfde strook gebruik maken. Omdat de technische staat van deze strook op plekken erg slecht is wordt het vaak te smal om er fatsoenlijk gebruik van te maken.

Automobilisten houden zich vaak niet aan de toegestane snelheid. Vooral de rechte stukken in de Provinciale weg nodigen uit om gas bij te geven. Men heeft niet het geduld om achter vracht- of landbouwverkeer te blijven rijden die zich in zijn algemeenheid wel aan de snelheid houden.

Op enkele plekken aan de Provinciale weg wordt op de rijbaan geparkeerd. Dit levert onveilige situaties op voor fietsers. Zij kunnen dan geen gebruik maken van de strook die voor hen is bedoeld en moeten op de rijbaan rijden. Bovendien zijn die delen van het fietspad die recentelijk open zijn geweest en herbestraat niet vlak ingevuld, zodat fietsers plotseling uitwijken om de oneffenheden te vermijden. Dit is ook het geval bij de putten in het wegdek. Bovendien is het fietspad onvoldoende duidelijk gemarkeerd, bijvoorbeeld met een andere kleur stenen.

Ekelstraat/Heistraat

Bewoners die aan de Ekelstraat en Heistraat wonen, kunnen maar moeilijk de N629 opkomen. Door de hoge verkeersintensiteit moeten zij vaak lang wachten op eigen terrein. Het is vooral het doorgaande verkeer naar Dongen (onder andere bedrijventerrein Tichelrijt) wat voor de drukte zorgt. Ook bedrijven aan deze straat hebben hier last van. Voor de bewoners van het dorp is vooral de kruising Provincialeweg-Ekelstraat een probleem. Om tijd te besparen is de entree van het dorp via de kruising met verkeerslichten Hoogstraat-Heistraat makkelijker. Hier maken dan ook veel mensen gebruik van. Ook voor fietsers die naar het buurtschap Ter Horst willen (westzijde N269) is de kruising Provincialeweg-Ekelstraat een probleem. Je moet lang wachten voordat je kunt oversteken.

Alle bewoners zijn het er wel over eens dat de twee kruisingen behouden moeten blijven, ieder om zijn eigen reden. De verbinding met Oosterhout via de Hoogstraat is voor de bewoners van groot belang. Deze verbinding is de 'navelstreng' met Oosterhout en dient altijd in stand te blijven voor zowel automobilisten als fietsers en voetgangers. Het fietspad aan de Hoogstraat is niet veilig vanaf het viaduct richting Oosterhout vanwege het ontbreken van een vrij liggend fietspad.

Ook is de bewegwijzering vanaf de afritten van de A27 niet goed. Navigatiesystemen als TomTom, sturen auto's vanaf de A27 via Hoogstraat in plaats van rechtstreeks naar de Provinciale weg.

Recreatieve routes

Op het gebied van recreatieve routes is het deel tussen de Hoge Dijk en Dongebrug een probleem. De rijbaan is hier smal en vanwege de drukte levert dat problemen op voor de fietsers en voetgangers die vanaf de paden langs de Donge richting Oosteind en Dongen willen fietsen/wandelen.

Daarnaast zien de bewoners mogelijkheden om nieuwe recreatieve paden in Oosteind aan te leggen. Langs de Hertogswetering zou een mooi wandelpad aangelegd kunnen worden richting Dongen.

Het kerkepad wat veel gebruikt wordt is niet goed toegankelijk voor mensen met een rolstoel.

Overig

- Langs de fietsroute Bovensteweg–Ekelstraat worden lantaarnpalen gewenst.
- Bij de afslag Dongen/Oosterhout, kruispunt Pasteurlaan/Bovensteweg een wegwijzer plaatsen die verwijst naar Weststad III. Door het ontbreken van deze bewegwijzering komen nu veel vrachtwagens onnodig in Oosteind terecht.
- Aandachtspunt is de verkeerssituatie als je achter het lint gaat bouwen. Dan krijg je veel uitritten en dat kan tot gevaarlijke situaties leiden.
- De pastorie heeft een mooie tuin, hier wordt niets mee gedaan.

Dorpsplein

Het plein voor de kerk is voor de bewoners het dorpsplein. Over de inrichting van het plein zijn ze tevreden. De Provinciale weg maakt het in de ogen van de bewoners niet mogelijk om er een autoluw plein van te maken waar ook evenementen georganiseerd worden. Met Koninginnedag wordt het plein voor de festiviteiten gebruikt, maar het doorgaande verkeer wordt dan omgeleid door de woonwijk. Grotere evenementen als het Oosteinds Spektakel vinden plaats op weilanden aan de dorpsrand beschikbaar gesteld door de eigenaars. Een deel van de bewoners vindt het niet nodig om een permanent evenemententerrein aan te leggen. Het aantal evenementen is daarvoor te gering en het functioneert nu prima volgens een groep. Een andere groep geeft aan dat er behoefte is aan een dorpsplein waar evenementen kunnen worden georganiseerd. Als optie voor een evenemententerrein wordt het terrein achter de molen genoemd.

Sportvoorzieningen

Aan de rand van de dorpskern liggen de voetbalvelden van O.V.V. '67. De entree van het terrein ligt tussen de woonbebouwing. De directe bewoners hebben weinig tot geen overlast. Op momenten kan parkeren ter plekke een probleem opleveren maar dat lost vaak vanuit zichzelf op. Ter hoogte van de kerk, aan de zuidzijde van de Provincialeweg, liggen de tennisvelden en de schietbaan. Het combineren van de sportvoorzieningen op een andere plek binnen Oosteind heeft in de ogen van sommige bewoners geen prioriteit. Andere bewoners zouden graag de voetbal- en tennisclub gecombineerd zien worden met een gezamenlijke kantine en sportfaciliteiten voor de school. Het ontbreken van een gymzaal in het dorp wordt ook door andere groepen gemist. Bewoners zien mogelijkheden om een gymzaal in de buurt van de basisschool te realiseren.

Natuur, landschap en recreatie

Het buitengebied wordt door bewoners ook gebruikt voor ontspanning. Niet voor wandelen want dat is niet mogelijk. Het Kerkepad wordt veel gebruikt door fietsers. Er zouden mooie wandelpaden en fietspaden kunnen worden aangelegd, bijvoorbeeld langs de Hertogswetering of door de polder richting de Donge. Dit zou de leefbaarheid vergroten. Het realiseren van een pad langs de Hertogswetering hangt samen met nieuwbouwprojecten. In andere gemeenten zijn voorbeelden van schouwpaden waarover je kunt wandelen. In de Structuurvisie Oosterhout Oost zijn hierover zaken opgenomen.

De bewegwijzering van fietsroutes kan beter, die is er nu niet. Er zijn weinig tot geen recreatieve voorzieningen. Er is een natuurcamping aan de Donge waar je 48 uur mag staan. Er is vooralsnog weinig noodzaak tot recreatieve nevenactiviteiten bij de boeren, bovendien vraagt men zich af of de gemeente daarvoor toestemming zou geven. Natuurlijk is er wel de Oosteindse "toer de boer". Men vraagt zich af of dit open landschap zich leent voor recreatie, mensen willen bos. Oosteind is geen recreatiedorp en zal dit ook nooit worden, bovendien hecht men veel waarde aan de kleinschaligheid.

De 1 miljoenvraag: als u € 1.000.000 te besteden heeft, waaraan zou u dit besteden?

- Sportvoorziening met alles onder één dak, inclusief horeca, als vervanger van het dorpscafé.
- Bruin café.
- Infrastructuur en veiligheid van de Provinciale weg en Hoogstraat (tot aan Antoniuskerk in Oosterhout).
- Restauratie van de Victoriamolens met een evenemententerrein erachter (en een café in de molen).
- Bouw van creatieve appartementen voor jongeren.
- De bouw van een nieuwe school annex bibliotheek en andere voorzieningen zoals peuterspeelzaal waarbij de pastorie betrekken.
- Opknappen van het Oostkwartier.
- Maatschappelijke functies ondersteunen en jongeren behouden met voldoende voorzieningen, opvang, speelmogelijkheden et cetera.
- Toevoegen van vrij liggende voet- fiets- en ruiterspaden, aansluitend op bestaande routes.
- Creëren van een voorziening voor het doen van de dagelijkse boodschap.
- Uitvoeren van het 10 stappenplan.